

Jettie Bont

voorzitter Universitair Netwerk Huisartsgeneeskunde

Raymond Wetzels

voorzitter Nederlands Huisartsen Genootschap

HOE FRANKRIJK DE EERSTE LIJN OPNIEUW MOEST OPBOUWEN EN WAT WIJ DAARVAN LEREN

Tijdens de zorginnovatiereis naar Parijs maakten we kennis met een beweging die in tien jaar tijd een grote invloed heeft gekregen op de Franse eerstelijnszorg; de Communautés Professionnelles Territoriales de Santé (CPTS). Deze netwerken zijn in Frankrijk mede ontstaan vanuit een groeiend huisartsentekort en het feit dat grote groepen inwoners geen vaste huisarts hadden. Daardoor ontbrak zorgcoördinatie en werd de toegankelijkheid van zorg onder druk gezet. Ook was zorg voor kwetsbare groepen moeilijk te bereiken, zoals mensen met beperkte gezondheidsvaardigheden, in armoede of met een migratieachtergrond. De CPTS moesten dat doorbreken.

Verbinden van sociaal werk en zorg

Sinds 2016 zijn deze regionale netwerken wettelijk verankerd en uitgegroeid tot een fundament onder de Franse eerste lijn.

Inmiddels valt 84% van de bevolking onder een CPTS gebied. Wat deze ruim 700 netwerken bijzonder maakt is hun multidisciplinaire karakter, inclusief het sociale domein. Dat maakt het mogelijk om juist de meest kwetsbare inwoners beter te bereiken. In sommige gebieden worden welzijnswerkers of sleutelfiguren met dezelfde culturele achtergrond betrokken, waardoor de drempel voor zorg en ondersteuning verder omlaaggaat.

CPTS laten zien hoe belangrijk het is om sociaal werk en zorg werkelijk met elkaar te verbinden.

De CPTS werken rond vier vaste missies; toegang tot zorg, zorgpaden, preventie en crisismanagement. Twee aanvullende missies gaan over kwaliteitsverbetering en professionals ondersteunen. Met een analyse van lokale behoeften, een pioniersgroep en een regionaal contract met de gezondheidsautoriteit en de zorgverzekeraar is men gestart. Daarmee staat er een netwerk dat het begin is van structurele samenwerking.

“De tekorten in de huisartsenzorg raken niet alleen de werkdruk, maar raken het hart van de zorg; toegankelijkheid, coördinatie, continuïteit.”

De cruciale rol van de huisarts

De reis naar Parijs liet ons zien dat zorgcoördinatie cruciaal is voor toegankelijkheid en passende zorg. In Nederland wordt die rol traditioneel vervuld door de huisarts; laagdrempelig, dichtbij, zonder financiële drempels, en ingebed in een sterke relatie met de patiënt. Dat is een groot goed. En juist dat fundament staat onder druk. De tekorten in de huisartsenzorg raken niet alleen de werkdruk, maar raken het hart van de zorg; toegankelijkheid, coördinatie, continuïteit.

Als dit fundament wegvalt, laten de CPTS zien hoe complex het is om het weer op te bouwen. De Franse ervaring is dus een waarschuwing. Ze benadrukt dat blijvend investeren in voldoende huisartsen een absolute voorwaarde is om de toegankelijkheid en coördinatie van zorg in Nederland overeind te houden.

Academische Werkplaatsen Huisartsenzorg

Daarnaast gaven de gesprekken met de Federatie van CPTS het inzicht dat regionale samenwerking alleen werkt wanneer ze wordt gevoed door een sterke kennisinfrastructuur. CPTS hebben data, evaluatie, protocollen, training en continu leren van en met elkaar nodig. Zonder die onder-

bouwing blijft de vernieuwing kwetsbaar. In Nederland is juist hiervoor een doorontwikkeling van de Academische Werkplaatsen Huisartsenzorg (AWH's) gaande.

De AWH's binnen de UMC's verbinden de academie met huisartspraktijken en regionale huisartsenorganisaties (RHO's) in een netwerk waar praktijkvragen worden vertaald naar onderzoek, innovaties worden geëvalueerd en onderwijs en opleiding worden meegenomen om die innovaties te laten landen. Ze beogen een continue cyclus van leren en verbeteren en kunnen bijdragen aan toekomstgerichte en passende zorg.

Investeren in de kracht van de 1e lijn

De vernieuwing van de eerste lijn vraagt dus twee dingen tegelijk; een sterke, toegankelijke basisvoorziening met voldoende huisartsen, waardoor goede zorgcoördinatie bestaat, én een duurzame kennisinfrastructuur die die basis voedt, versterkt en vernieuwt.

Onze oproep is dan ook; investeer in de kracht van de huisarts, de kracht van samenwerking én de kracht van kennis. ○

